

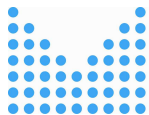
Metodický materiál odboru veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra

K obecně závazné vyhlášce, kterou se zakazuje kouření a používání elektronických cigaret na veřejném prostranství v blízkosti školy, školského zařízení nebo jiného prostoru vyhrazeného pro aktivity osob mladších 18 let.

Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek (dále jen „zákon o ochraně zdraví“), dává ve svém § 17 odst. 1 s účinností od 31. května 2017 obcím možnost v samostatné působnosti obecně závaznou vyhláškou zakázat kouření a zakázat používání elektronických cigaret na veřejném prostranství, které se nachází v blízkosti školy, školského zařízení nebo jiného prostoru vyhrazeného pro aktivity osob mladších 18 let.

Zákon o ochraně zdraví stanoví v § 8 místa, na kterých je zakázáno kouření a používání elektronických cigaret. S ohledem na ochranu zdraví dětí a mládeže před škodlivými účinky tabáku je v tomto ustanovení stanoven zákaz kouření a používání elektronických cigaret mimo jiné rovněž ve škole a školském zařízení (odst. 1 písm. f) a v prostoru dětského hřiště a sportoviště určeného převážně pro osoby mladší 18 let (odst. 1 písm. h). Zmocnění uvedené v § 17 odst. 1 zákona o ochraně zdraví pak umožňuje obcím reagovat v případě potřeby z hlediska prevence na výskyt kouření a používání elektronických cigaret i na veřejných prostranstvích v blízkosti uvedených zařízení, kdy jiným prostorem vyhrazeným pro aktivity osob mladších 18 let budou především právě dětská hřiště a sportoviště. V případě dětských hřišť a sportovišť je pak nepodstatné, zda se jedná o budovy či vnější prostory.

Obec je oprávněna obecně závaznou vyhláškou stanovit zákaz jak kouření a používání elektronických cigaret zároveň, tak například pouze jen kouření. Kouřením lze v souladu s prováděcími pokyny k čl. 8 Rámcové úmluvy Světové zdravotnické organizace o kontrole tabáku rozumět držení zapáleného tabákového výrobku nebo manipulace s ním, bez ohledu na to, zda je kouř aktivně vdechován nebo vydechován. Elektronickou cigaretou je pak dle § 2 písm. e) zákona o ochraně zdraví výrobek, který lze použít pro užívání výparů obsahujících nikotin nebo jiných výparů prostřednictvím náustku, nebo jakákoliv součást tohoto výrobku, včetně náhradní náplně, zásobníku, nádržky i zařízení bez nádržky nebo zásobníku;

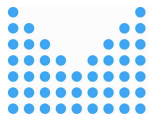

elektronické cigarety mohou být jednorázové, opětovně naplnitelné pomocí náhradní náplně nebo nádržky nebo opakovaně použitelné pomocí jednorázových zásobníků.

Zákaz je možné vztáhnout pouze na veřejná prostranství. Podle § 34 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, jsou veřejným prostranstvím všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru. V případě slov "a další prostory přístupné bez omezení" je třeba upozornit a odkázat na nálezy Ústavního soudu sp.zn. Pl. ÚS 21/02, ve kterém Ústavní soud konstatoval, že tato slova je nutné vykládat tak, že nejde o jakékoliv prostory, tj. "jiné prostory", ale že jde o prostranství mající obdobný charakter jako "náměstí, tržiště, silnice, místní komunikace, parky a veřejná zeleň". S ohledem na princip právní jistoty je třeba, aby obec v obecně závazné vyhlášce dostatečně určitě specifikovala veřejná prostranství, na kterých se jí stanovený zákaz uplatní.

Zákonné zmocnění neobsahuje žádnou konkrétní maximální vzdálenost od škol, školských zařízení nebo jiných prostor vyhrazených pro aktivity osob mladších 18 let, do které mohou obce na veřejných prostranstvích kouření a používání elektronických cigaret zakázat, ale používá pojem „blízkost“, přičemž tento pojem zákon o ochraně zdraví blíže nedefinuje. Naplnění uvedeného pojmu bude tedy třeba posuzovat vždy individuálně s ohledem na význam uvedeného pojmu (dle Slovníku spisovného jazyka českého se jedná o „nevelkou vzdálenost“), na místní podmínky v obci a v souvislosti s účelem zákonného zmocnění, kterým je ochrana zdraví dětí a mládeže navštěvující školy, školská zařízení nebo jiné prostory vyhrazené pro aktivity osob mladších 18 let před škodlivými účinky tabáku. V této souvislosti bude možno zákazy vztáhnout zejména na veřejná prostranství v bezprostředním okolí uvedených prostor sloužící jako přístupové cesty k nim, veřejná prostranství, kde se děti shromažďují před vstupem do uvedených prostor či při odchodu z nich, kde se scházejí o školních přestávkách apod.

Ačkoliv možnost časového omezení zákazu z § 17 odst. 1 o ochraně zdraví výslovně nevyplývá, lze z možnosti zakázat na určitých veřejných prostranstvích kouření a používání elektronických cigaret paušálně dovodit, že je možno stanovený zákaz na vymezených veřejných prostranstvích omezit i pouze na určitou denní dobu. V rámci stanovení časového omezení je však třeba zohledňovat výše uvedený účel zákonného zmocnění, přičemž v této souvislosti by případné časové omezení mělo minimálně pokrývat denní dobu, kdy jsou školy, školská zařízení nebo jiné

prostory vyhrazené pro aktivity osob mladších 18 let, v jejichž blízkosti obec regulaci obecně závaznou vyhláškou uplatňuje, užívány dětmi. V rámci obecně závazné vyhlášky je pak možné, aby obec s ohledem na místní podmínky v případě některých veřejných prostranství stanovila úplný zákaz kouření a používání elektronických cigaret a v případě jiných veřejných prostranství stanovila zákaz pouze po určitou část dne, např. ve vazbě na vyučovací dobu konkrétních škol. Je však třeba, aby byla denní doba, po kterou se zákaz uplatní, v obecně závazné vyhlášce dostatečně určitě vymezena tak, aby tuto dobu adresáti obecně závazné vyhlášky mohli dovodit již z jejího textu.

V případě porušení zákazu kouření či používání elektronické cigarety stanoveného obecně závaznou vyhláškou vydanou dle 17 odst. 1 zákona o ochraně zdraví se použijí skutkové podstaty přestupků dle § 35 odst. 1 písm. f) a písm. h) zákona o ochraně zdraví, přičemž lze v souvislosti s § 35 odst. 2 písm. a) předmětného zákona uložit za porušení uvedených zákazů pokutu do výše 5 000 Kč.

-
- tento materiál popisuje právní stav ke dni zpracování;
 - právní názor uvedený v tomto materiálu není právně závazný, neboť k závazným výkladům je oprávněn pouze soud
-